

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szállítás:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre 6 "	Fél évre 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra 1 "	Egy óra 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főt 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petít sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 " Nyilttér sora 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-esanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A vértanuk ünnepe.

Arad, október 6.

(—m—). Ma ünnepeljük a nagy és dicső hősök vértanúságának negyvenharmadik évfordulóját, azon kegyelettel és lelkesedéssel, mely Arad polgárságának mindenkor egyik legszebb erényét képezi. Sem félénk körültekintés, sem kicsinyes aggályoskodás nem korlátoz érzelmeink szabad nyilvánításában, mert a szívnek joga e földön a legszentebb és a mai ünnephez szívünknek van legtöbb joga. A férfiú disze az önért, mely nem tűr meg feszélyt. Hadd hangozzék egész világ hallatára ajkunkról a szó, hogy a magyar nemzet a hála és legbensőbb kegyelet könyvével adózik azon félistenek emlékének, kik érted küzdve, szent Szabadság! vértanu-halált szenvedtek, és kiknek hulló vére az áldás termékeny — bár későn ébredő — magvaként vegyült e drága haza szent földébe! Imádkozni megyünk oda, hol — negyvenhárom éve ma — annyit vesztettünk; de mig ajkunk hő imáját rebegi, kebelünkben a lelkesedés tűz lobogni fog olthatatlanul — és lángoszlopban csap majdan fel, ha kell h a z á é r t, k i r á l y é r t!

A közös érzés, a lelkesedés köz-árja együvé foglalja ma az egész társadalmunkat, együtt éreznek ma mind, kiket különben a politikai konfesszió külön-külön ultra térít. Leomlanak a párt szempontemelte korlátok, mintha ama fényes szo-

bor nemcsak a dicsőség sugarait szórná reánk, hanem a belső béke és egyetértés magvait is hintené közénk. Mily megnyugtató e gondolat! Erőt ad és ösztönt a szellem merészebb szárnyalásának.

Biztató kilátást nyújt a jövőre nézve, hogy sors fordultán, szerencse és viszonyok változatai közepett, e g y e k t u d u n k é s f o g u n k l e n n i. Kik ma e s z m é n y é r t lelkesülünk, nem romboljuk le holnap durva, otromba kézzel, rut visszavonással, fényes magaslatáról az e s z m é n y t m a g á t, melynek élnie kell, mig e föld magyart hord a hátán, egy szabadságért, hazáért, trónért élő-haló nemzetet!

Az ünnepély évről-évre emelkedő fénye, impozánsabbá váló terjedelme a nagy történelmi emlékek egyre fokozódó kultuszára vall, mely egy nép életében a mellett, hogy szükséges egyuttal a nemzeti erősbödés, a szellemi gyarapodás legszabatosabb fokmérője s a nemzeti érzés legerőteljesebb kifejezése. Önmagát feleli azon nemzet, mely multját felejt. Téves hit, hogy a mult emlékeinek idézetésével csak heggedt sebeket szakítunk fel. A balsors csapásai, a tévedések végzetessége kiengesztelvék az idő s viszonyok változása által, mig az erény és nagyság ragyogó példaképei lerombolhatlan bálványképen élnek tovább nemzedékről-nemzedekre. Így lebegnek a hősiesség és lángoló honszeretet örök ide-

áljaként lelkünkben azok, kiknek emlékét ma ünnepeljük s mig dicsőségük vakító fényétől a gyarlóbb epigonok szeme káprázik, vonuljon béke és engesztelés a szívekbe, mert csak béke hozhat áldást e hazára, e drága, szent hazára, melyért ők vértanuságot szenvednek — a félistenek!

Belföld.

Országgyűlés.

A képviselőház, mint értesülünk, különböző miniszteri előterjesztések átvétele céljából folyó hó 11-én rövid ülést fog tartani. Erdemlő üléseit a ház tudvalevőleg csak e hó 17-én kezdi ismét meg.

Igazságügyi törvényjavaslatok.

A képviselőház igazságügyi bizottsága már legközelebb két törvényjavaslatot vesz tárgyalás alá, a melyek egyike a fogház- és elzárás-büntetés végrehajtásáról s a pénzbüntetésekkel befolyó összegek felhasználásáról, a másik a tényleges birtokos tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvbe bejegyzéséről s a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítéséről rendelkezik. Mindkét törvényjavaslat még a költségvetés tárgyalása előtt napirendre fog a házban kerülni.

Állami hatalmunk.

Budapest, október 5.

Egyszerű és szükre fogott keretében épen-séggel klasszikus az a trónbeszéd, melylyel Ő Felsége a király ezuttal válaszolt a delegációk elnökeinek beszédére. Az alkotmányos fejedelem kevésre láthatólag az atyai boldogság érzésétől sugalt szóval konstatálja, hogy viszonyaink az összes hatalmakhoz minden tekintetben barátságosak maradtak, a hármas

TÁRCSA.

— Október 6. —

A karrier.

— Novella. —

[2] Irta: Kemechey Jenő.

II.

Eljöttek a szép idők.

A vármegye házának ősi festményekkel tele aggatott nagytermében kardosan, kalpagosan, drága kövek kincseitől ragyogó díszöltözetekben jelentek meg a megye urai.

Az történt, hogy a gróf aki idáig mint királyi biztos, nyusztprémes kalpaggal fején jelent meg a megye termében s aki gögösen emelte föl büszke fejét, letette a zöld asztalra kalpagját s átadta a főjegyzőnek a királyi kéziratot, melyszerint ő magyarországi gróf Chékoy Oszkár, a vármegye főispánjává neveztetett ki s az állami alkotmányosság megjöttével kezdetét veheti a megyei önkormányzati szabad élet is.

A megye urai harsogó éljenzéssel üdvözölték a visszatért szabadságot. Az általános öröm és lelkesedés között a főispán jelentette, hogy megérkeztek a kiegyezési törvények, tessék azokat tudomásul venni s a kötelező végrehajtás alapjául elfogadni.

No, iszen lett erre nagy ribillió, kardok

összecserrenése, lábak dobbanása sikertitő zaj. A vármegye minden időben a független magyar szabadságnak volt hive. Neki a kiegyezés most se kell. Nem közösködik Ausztriával soha. A törvényt visszautasítja.

Chékoy gróf e le nem csillapítható, szenvedélyes zaj közepette, megrázta a csöngetyűt, hogy szinte csak repedezett, aztán büszkén föl vágta a kalpagját s úgy nézett végig a tekintetes urakon.

— No hát vegyék tudomásul az urak, hogy ebben a pillanatban az én főispánságom megszűnt.

— Eljen, éljen! Hall Istennek! — hangzott föl minden oldalról.

— Ne nagyon hálálkodjanak az urak, mert ettől a pillanattól kezdve — s kalpagját jobban a bal halándékára huzta, — újra királyi biztos vagyok s felszólítom önöket, hogy oszoljanak szét, a közgyűlést bizonytalan időre elnapolom.

Heves emberek nem csupán szóval, de az ökleikkel is fenyegették a királyi biztost, aki méltóságosan kiegyenesedve, büszkén vágta a közgyűlés elé a szavakat:

— Ne merjenek az urak sértő szavakat mondani, vagy provokáló mozdulatokat tenni, mert én itt a szent és sérthetetlen király személyt képviselem. Vegyék az urak úgy, mintha személyemben előttük valósággal a király . . .

— M a k k e v a g y t ö k ?

E váratlan, bizarr közbeszólás annyira frappirozta a királyi biztost, hogy rögtön hátra fordított a kacagó uraknak, ott hagyta a termet s huszáriját azzal az üzenettel szalasztotta Schweinitzer őrnagyhoz, hogy katonáival tisztítsassa ki a megyetermet.

A kacagó közgyűlés ez alatt karra kapta a közbeszólót s úgy vitte ki nagy éljenzéssel az utcára.

A közbeszóló Málczay Zoltán urfi volt aki immáron három éve jogász, de még vizsgát nem tett, ami korántsem nagy baj, ha az ember egyetlen közbeszólással egyszeriben oly népszerű emberré válik, mint a nagyságos urfi.

Sok esetben igen kedves dolog a népszerűség. Olykor olyan mint a parittyá amely magasra földobja a követ.

Málczay Zoltánt a népszerűség annyira fölemelte, hogy rövidesen, alig huszonöt éves korában egyhangulag és lelkesedéssel megválasztották a központi járás főszolgabírójává.

Ez a pozíció pedig olyan, amelyről a fiatal ember, ha csak egy kicsit tud akarni: könnyedén beléphet a honatyák közé, ami meg egy nagy vagyonu fiatal urra a főispánság biztos reményét jelenti.

A sors e fordulatánál ki volt boldogabb, mint tek. Málczay Gergely ur.

És ki tartotta ez emelkedést legtermészetesebbnek, mint épen Málczay Zoltán, ak

szövetség újból érvényesítette üdvös, ellenáthatatlan hatását a világ béke állandó fentartásához s ebben hatékonyan támogattott a népek békevágya által, a gazdasági szerződési politika oly szerencsésen választott útja betartatott s Kelet felé tovább fejlesztett, hogy végül a kiadások előirányzása körül az állami pénzügyekre való tekintet velt mérvadó s ennek megfelelőleg kizárólag elkerülhetlen és halaszthatatlan több — kiadások, ezek is csak jelentéktelen összegben vétettek fel a delegációk elé terjesztett közügyi költségvetésbe. A trónról eredő oly kijelentés ez, amely csak világosságot terjeszt s amelyben nincs egyetlen „fekete pont” sem.

A jóságos fejedelem egész boldog, hogy megádatott neki, miszerint a népeket ily nagyon boldogító módon üdvözölheti a delegációkat s ezek előre láthatólag iparkodni fognak, az uralkodó rövid és jó köszöntését teendők gyors és jó elintézésével viszonzni. Hogy a negyvennyolczas párt képviselőjével egy új ellenzéki s a pezsgésre mindenestre nagyon hajlandó elem vétetett fel a magyar delegációba, remélhetőleg nem fogja nagyon elnyújtani ennek tanácskozásait. A czélt, melyet a delegációkban való részvéte által legközelebbre tűzött maga elé, egyetlen nagy beszéddel is elérheti U g r o n s maga sem gondolja, hogy esetleg létező további céljait egy ugrással elcsipheti. Nagy, hosszas vitákra nincs ok az idén, legalább tárgyi ok nincs, és ezuttal valóban rövidebbre foghatják az ellenzéki delegátusok is az ő obligát kifogásaikat a legkisebb skrupulus nélkül.

Aki hatalmas, annak nem kell sokat beszélnie és a király hatalmassága, imponáló tekintélye kétségtelenül az állami hatalom megerősödött tekintélyén alapul. Állami hatalmunkat pedig nemcsak a magas politikát felöllelő trónbeszéd tükre mutatja, hanem egész ségesen, erősen, impenálóan visszatükröződik az a magyar állam költségvetésében is, mely után nemsokára következik a hasonló fából faragott osztrák is. Wekerle az összes tárczákat kielégítő eszközökkel dotálja az örvendetes virulás továbbfejlesztése végett a közélet minden terén s költségvetése mégis egy kis felesleggel záródik. E mellett majdnem mindenkire nézve bizonyos, hogy a zárszámadások e költségvetés után is meglepő több bevételeket fognak felmutatni, sok millióra rugó feleslegben fognak végződni. Ezenkívül szintén kétségtelen, hogy a valutaren-

mint minden jó véru fiu, meg szokta ily alkalmakkor cselekedni, hetekig tartó dárídót csapott a nagy nap öröme, és egy új ötös fogatot szerzett karcsu lábu, apró fejű, nemes állatokkal.

Hanem a hivatalba, oda bizony nem lehetett becsalogatni még nádmézzel sem.

A „törvényház” üresen állott hetekig, az esküdt ur szántatott, a pauszások pedig zúgolódtak.

Máiczay Gergely e hírek hallatára megvakarta a feje bubját, oldalba rugta a lábához simuló agarát és ősi tajtékpipájával úgy fejbe vágta huszárját, hogy a pipa czimeres czifrasága letört. Aztán felült zörgös, löcsös bricskájába s hajtattott arra, amerre az országot van, keresni a lump fiut.

Nagy sokára találta meg a hegyek között egy vadász tanyán, korhely cimborák között. Hatalmas ökleivel nagyot csapott az asztalra, hogy a duhajkodó vig nóta a torkokban fagyott, a nagy bögő oldalát pedig egy rugással betörte.

— Csitt. Hallgassatok.

Aztán a fia elé állott.

— Hát kedves, szerelmes fiam, tekintetes főszolgabíró ur, tessék a poharat letenni, elvénni a jobbik eszét és jönni velem, aztán beülni a hivatalába s elintézni a járás dolgát.

(Folytatása következik.)

dezés vagy műve is usque ad finem simán és biztosan keresztülvitetik és sokkal gyorsabban befejeztetik, mint eredetileg remélni mertük.

Ez az állami hatalom.

A kolera Budapesten.

— október 5.

A tekete rém Budapesten még mindig grassál s követeli a maga áldozatait. A járvány emelkedőben van a mi annak tulajdonítható, hogy a ruhák dezinficiálásánál, s elégetésénél nem járnak el elég szigoruan.

A kolerabetegek után a lakásokban hátrahagyott ágyneműt a hatóság tudvalevőleg tüzoltok s rendőrök közbejöttével kórházi alkalmazottakkal égetteti el. Ez eljárás gyakran közmegebotránkozást keltő módon megy végbe. A Nefelejts-utczában tegnap délelőtt égették el a kolerabetegek ágyneműt a nyílt utcán. A füst rettenetes büzt terjesztett. Közben lakók ijedezve csukták be az ablakokat, az utcai gyerekek pedig körülzúgoltak a nekik érdekes látványt. A Murányi-utca és István-ut sarkán még betrányosabb eset esett. Egy szegény asszony addig rimánkodott az égető komisszióknak, hogy végre is visszaadták neki a szalmazsák nak zsákját s csak a szalmáját égették el. Természetes, hogy a zsák fertőzöttebb volt, mint a belső szalma. Az asszony a koleraterjesztő zaakot h a z a i s v i t t e.

A tisztii főorvosi hivatalban most is minduntalan jelentkeznek fertőzött területtről jött utasok a visszatartott podgyászukért vagy itteni lakosok ily területtről jött s visszatartott holmijukért. Ezek kiadására vagy visszatartására nézve bár minden valészínűség szerint ily holmikkal hurczolták be a járványt — még most sincs határozott intézkedés. Az érdekelték most többször azzal hozakodnak elő, hogy „ugy is itt van már a kolera” s akárhány érélyes hangon kell ki az ellen, hogy határozott rendelkezés még most sincs.

A barak-kórházba hétfőn éjjeli 12 órától kedden délig összesen 16 új beteget vettek föl.

Hétfő esti 6 órától kedd délig összesen k i l e n c z b e t e g h a l t m e g. Az ápoltak közül összesen hatot gyógyultan bocsátották, kik közül hétfőre esik három, a tegnapi napra is három. Jelenleg a pesti barak-kórházban összesen 55 beteg van ápolás alatt. A 16-ik beteget a Sárosfürdő előtt horgonyzó csavar-gőzösről szállították el a budai barak-kórházba, hol ezzel összesen két beteg fekszik.

A barak-kórházban kedd déltől esti 6 óráig ujabbán 10 beteget vettek föl.

Dél óta két halálozás volt. Éjjel óta kedd este 6 óráig 26 betegedés, 11 halálozás volt. Jelenlegi létszám a pesti barak-kórházban 60, a budaiában 2.

Tegnap esti 6 órától éjjeli 12 óráig a következő esetekről értesít a rendőrségi sajtóiroda:

K r a u s z Károly cipésmester este 7 órákor a népszínház-utczában összeesett.

Este 8 órákor P o t z e n c s e k Vilmosné művezető neje a Láng gépgyárban, a külső váczi-ut 73. szám előtt hirtelen összeesett és rövid idő mulva ott meg is halt.

Esti fél 8 órákor H o l z e r Antal 51 éves kovács a promontori-ut 25. számú ház előtt összeesett s mire a mentők megérkeztek meghalt.

Esti 10 órákor jelentik, hogy R o t t e r Ferencznét, kit a polytechnikum elől szállítottak a barakba, mint nem kolerás beteget kibocsátották.

Esti háromnegyed 10 órákor N e i b l i n g József mészárossegéd a közvágóhidról mint kolerabeteg a barak-kórházba szállítottott.

Z á g r á b b ó l jelentik, hogy a kormány és a városi hatóság a Dráva mentén szigorú egészségügyi óvrendszabályokat léptetett életbe a kolerajárvány ellen. Így elrendelte, hogy minden Budapestről érkező szállítmány fertőzötlenit tessek. A magyar államvasutak vonatát Budapestről kisérő személyzet Zákányban felváltassék. A város szükségkórházakat állít fel. Mosinsky polgármester a legnagyobb erélyt fejtí ki a kolerajárvány meggátlása

ozélijából. E végett állandó bizottság alakult. Tegnap Vlasics vendéglős hirtelen meghalt. Délután felboncolták és konstatálták, hogy a halált a szélhűdés okozta. Még eddig itt egyetlen koleraeset sem fordult elő.

Tanügy.

Főgimnázium Makón.

— Saját levelezőnkől.

Csanádmegye székhelyén már rég ideje mozgalom indult meg egy ott felállítandó főgimnázium érdekében. A megye kormánya is magáévá tette az ügyet s a májusban megtartott tavaszi közgyűlésen az állandó választmány azon dícsérendő iudítvánnyal állott elő, hogy a vármegye közönsége egy százalékos pótdátot szavazzon meg a Makón felállítandó főgymnasium alapja javára. Az indítvány azonban nem fogadtatott el, mert nem nyerte el a pótdátok megszavazására szükséges kétharmad többségét. E sajnos bukása azonban nem rettentette el a mozgalom főintézőit s D e s s e w f f y Sándor csanádi püspök, L o n o v i c s József főispán s T e l e k i József gróf orsz. képviselőből álló küldöttség tisztelt C s á k y Albin közoktatási miniszternél hogy őt a mozgalomnak megnyerje s az esetleg felállítandó gymnasiumnak államsegélyt nyujtson.

A miniszter megígérte, hogy a kérdés tanulmányozásával a szegedi tankerületi főigazgatót fogja megbizni. Az ügy most kerül ismét a megyei bizottság elé s ez alkalommal a közgyűlés az állandó választmány javaslatát 84 szóval 38 ellenyben elfogadta s úgy 1 százalék pótdátot, körülbelül 40.000 frtot szavazott meg a Makón felállítandó gimnáziumra. Örömmel látjuk tenát, hogy Csanádmegye közönsége belátta végre mennyire szükség van a főgymnasiumra. Hiszen lagmagasabb tanintézete a vármegyének egy 4 osztályu polgári iskola, mely maga is fontos nemzetiségi missziót teljesít, mert a torontáli és esanádi nemzetiségek örömmel viszik oda gyermekeiket magyarul tanulni.

Az ügy legközelebb a városi képviselőlet előtt is fog tárgyalatni, reméljük, hogy ép oly dícsérendő eredményre.

Iparossegédek figyelmebe. Tudomására hozzuk a fa- és fémipari szakban dolgozó segéduraknak hogy a s z a k r a j z i s k o l á b a n a potló beiratások folyó hó 8-án déután 6—7 óráig és 9-én déután 5—6-ig mindenkor a fa- és fémipari szakiskola helyiségében (iparosházi emelet) tartanak. A beiratásokor 1 frt beiratási és 1 frt tandij fizetendő. A beiratkozásra az édekieketek annyival inkább felhívjuk, mert október második hetében az előadások ezen iskolában is megkezdődnek. A fa- és fémipari szakiskola és ezzel kapcsolt ipari szakrajziskola igazgatósága.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órákor 762.7 mm., déután 2 órákor 760.7 mm. Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 10.3, déután 2 órákor C° + 20.6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor K. 3, déután 2 órákor D. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, déután földerült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Honnan jött a kolera?

Általános beszéd tárgyát képezi jelenleg az a kérdés, hogy miként jutott be Magyarországra a kolera.

Ép ez okból érdekesnek tartjuk a „Pesti Napló”-nak e tárgyról hozott cikkéből átvenni egy-két részletet. Nevezett lap teljes bizonyosságal állítja, hogy a kolera t Budapestre az a w a g g o n h a m b u r g i b ő r h o z t a b e, mely a nyugati pályaudvarba érkezett. A szállítmány ugyan a nyugati pályaudvar közelében el lett égetve, de oly hanyagul, hogy a helyszínén teljesen ép b ő r d a r a b o k m a r a d t a k, melyekből a k a p z s i m u n k á s o k s z é t h o r d t a k v a g y 40—50 d a r a b o t és valamennyi városrészben elhelyezték részint a saját lakásaikban, részint azoknál, akiknek eladták a veszedelmes portékát.

A kérdéses cikk további passzusában ez áll:

N. Leontine név alatt szerepel — azt hozta föl indokul, hogy neje őt folyton és érzékenyen keserítette azzal, hogy idegen férfakkal kaczerkodott. A nő megjelenvén a budapesti törvényszék előtt, beismerte a kereseti előadást és maga is elváltást kért, már azért is — ugymond — mert „a folytonos utazást igénylő színművészi élet és a házasság egy sem rimelnek!” A választ ezek után mindkét fél kívánta „kölcsonös beleegyezés” indokából. Ezt azonban a bíróság nem teljesítette, mert ugymond, a kölcsonös beleegyezés a bíróság előtt ismételt előadó, a „folyton utazó” művész pedig kereken kijelenté, hogy ő másodszer nem jön a bíróság elébe. Mindazonáltal elváltotta a feleket, de más indokból, nevezetesen a nő kaczerkodása miatt, mert — így szól az ítélet: a kaczerkodás beismertett, annak üzése érzékeny keserítés a férjre nézve, a gyakoribb keserítés pedig elég való ok. Ezen ítéletet a királyi tábla is a kuria is helybenhagyta.

A bécsi rablógyikossághoz. Dácsben tartóztatták Wessely Ferencz henteslegényt, a budapesti rendőrség által jól ismert zsebmetészét. Azzal gyanúsították, hogy egyike volt Szemeredy büntársainak, de a Pozsonyból megidézett tanúk a szembesítésnél kijelentették, hogy Wessely nem azonos egyikével sem azoknak a gyanús embereknek a kiket az öngyilkosság napján Szemeredyvel láttak.

VEGYESEK.

Boraszto halál. Plavsin Szima zsabiyai (Bácsm.) jómódu gazdaember tegnapelőtt rettenetes módon pusztult el. Kukoricát hordott haza a szántóföldről. A mint este 8 óra tájban éppen az utolsó kocsival hajtott a községbe, a kocsija elé fogott szilaj csikók a kálváriahegyen valamitől megbokrosodtak s vad rohanásnak eredtek. Plavsin erőlködése kudarcot vallott, a lovakat megfékezni nem bírta. Szerencsétlenségére még egyensúlyt is vesztvén, a kocsirol lebukott. Fejjet a kerekék közé jutott lába meg a gyepelő és istrángokban megakadt. Így hurczolták őt a vesszettől száguldó paripák be a községbe, majdnem a piacsterig, a hol végrenéhány bátor ember megállította a kocsit. A szerencsétlen Plavsin csupa vér volt, feje darabokra volt zuzva s testének többi része is össze volt roncsozva. Az orvos már csak annyit mondhatott, hogy Plavsin egy negyed óra előtt lehelte ki lelkét.

Rövid hírek. Perlakon egy Izabella-fajtájú szőlőtöke 900 fűrt szőlőt termett az idén. — Alsó-Lendván egy váltó-órt agyonütött a kocsifékező készülék. — Kézdivásárhelyen több gyujtogatás esete fordult elő mostanában. — Szerb-Nuzinán betörték a gör. kel. Szerb templomba s a templompénztárból elloptak 125 forintot. — Prágából táviratozzák, hogy a Melnikhez közel levő erdőben — betegsége miatt való kétségbeesésben — agyonlőtte tizenhárom éves fiát s aztán felakasztotta magát Werner Antal fölbirtokos. — Budapesten Bernstein Sándor borkereskedőnek nádor-utca 16. számú telepén ismeretlen tettesek a Wertheim-szekrényt feltörték s onnan 600 forint készpénzt és ékszereket elloptak. — Olaszban díták. Palermóban a múlt héten hatszáz embert fogtak el, közöttük százhusz banditát, czinkost, orgazdát és maffiabeli czimborát. Viterbo mellett Tommaso földbirtokost alarezos rablók kifosztották.

A közönség köréből.*

Nyílt levél

A posta és táviratok igazgatóságához Nagyváradon. Magyar-Bánhegyes község, mint vasuti állomás, naponként négyszer kap postát. A Budapest-ről reggel induló posta délután 4 órakor érkezik ide, mely hozza a fővárosi hírlapokat és körülbelül a legtöbb postai küldeményt. Mi azonban magyar-bánhegyesi lakosok a délután 4 órakor érkező leveleinket és csomagjainkat csak másnap délelőtt 11 óra körül kaphatjuk meg, mert a helybeli posta hivatal, a hírlapokon kívül, egyéb postai küldeményt ki nem ad, sőt némelyeknek még azt sem, elutasítván a feleket: „majd kihordja az érkező küldeményeket másnap levél-”

* Az e rovatban kiadott közérdekű közlemények díjtalanul közöltnék és a felelősség a beküldőt illeti.

Szerk.

hordója”. Így Apácza és Tótbánhegyes szomszéd község lakói szerencsésebbek e tekintetben, mint mi, mert bár tőlünk hordatják postájukat, de leveleiket még aznap olvashatják, még mi — talán csak a posta kezelő szeszélyéből? — a vasut mentén, csak másnapra vagyunk utalva.

Tisztelettel kérjük azért a Tekintetes Postai igazgatóságot: van-e a postaszabályzatokban oly cikkely, mely rendelné, hogy a délután 4 órakor érkező postai küldemények másnap majd délig visszatartassanak, ha az illető a posta hivatalba a küldeményekért elküld is? . . . Ha ily értelmű cikk nincs, tisztelettel kérjük, hogy Magyar-Bánhegyesen ezen visszaélés megszüntetésére intézkedni kegyeskedjék.

Magyar-Bánhegyes, 1892 október 4.

Tótbánhegyes lakos.

Utolsó posta.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— október 5.

A kolera.

A barak-kórházban éjjel óta szerdán délig összesen 12 beteget vettek föl. A betegeket a következő helyekről szállították el: Margit-rakpart egy beteg, Rudolf-rakpart két beteg, Kerepesi-ut, Rókus-kórház felvételi iroda 4 beteg, Bem-utca egy beteg, Külső-soroksári-ut egy beteg, Erzsébet-körut 24 egy beteg, István-ut 21. egy beteg és Wesselényi-utca egy beteg. Éjjel óta a barak-kórházban szerdán délig három halálozás fordult elő.

A Rókus-kórház igazgatósága a netalán felszaporodó kolera-betegek ellátására ápolónőket keres. Jelentkezhetni reggeli 8 és 9 között az igazgatósági irodában. Javadalmazás havonként 50 forint.

A kolera-betegek osztályát a mai naptól fogva két részére osztották fel. Az egyiknek vezetésével Augyán Béla drt, a másikéval Gerlóczy Zsigmond dr kórházi főorvosokat bízták meg.

A budai barak-kórházban újabb beteg nincs. A tegnap beszállított Stefk Mihály és Rab Márton állapotában némi javulás állott be.

A Rókus kórház igazgatósága s az alája rendelt hivatalok a kolera fellépte óta valóban rendkívüli munkát végeznek. Müller Kálmán igazgató az első napon végig járta a hivatalokat s felkérte minden egyes alkalmazottat, hogy dolgozzanak vele együtt fáradhatatlanul. Az igazgatóság, gondnokság, felügyelőség permanens szolgálatot teljesít s a mi a főváros részéről eddig tényleg történt, az ugyszólva mind a Rókus kórházból indult ki. A betegszállítás sem volna máig sem rendezve, ha a kórházi igazgatóság még a járvány kiütése előtt nem alakítja át a Stáhl-utcai telepet szállító teleppé. Itt állanak a vörös kereszt kocsik s itt laknak a kocsisok és szállítók. A szállítás körül eddig előfordult fennakadásokkal nagyrészt a közönség tájékozatlansága okozta, mert mindenfelé fordulnak kocsisok, csak ép a kórházi felügyelőséghez nem. Az, hogy az orvossal okvetlen meg kell előzőleg vizsgálatni a beteget, lasíthatja ugyan az eljárást, de feltétlenül szükséges, mert a nélkül — mint már elő is fordul — szivbajos részeg embereket szállítanak ki a kolerasok közé. A kocsikat s a személyzetet úgy a barakban, mint visszatértük után a Stáhl-utcai telepen alapos dezinfekció alá vetik.

A Hungária uton tegnap két kolera-gyanús eset fordult elő. A kerületi előjárásnak tudomására jutván, hogy a megbetegedettek közül több ember forgolódozott, felszólította a fertőtlenítő intézetet, hogy alkalmazotjait küldje ki s fertőtlenítsék az illető lakókat és lakásokat. A fertőtlenítő intézetből ki is vonultak azonnal a fertőtlenítők, azonban a lakásokba be sem eresztették őket s rövid idő alatt óriási tömeg gyűlt össze, mely mind fenyegetőbb állást foglalt. Vén asszonyok csöprökkel, nap-szamosok karókkal fenyegették a kiküldötteket, a kik végre is kénytelenek voltak — a fertőtlenítés teljesítése nélkül — elmene-külni.

A budapesti helyi érdekű vasutakon az

igazgatóság a legszigorubb fertőtlenítő eljárást foganatosította.

A kolera ellen való védekezés végrehajtásával és felügyeletével Kammermayer gólgármester ma Gerlóczy Károly első alpolgármestert bíztta meg, akinek egyuttal a legszabadabb kezét engedte intézkedés és költség tekintetében is. — Gerlóczy Károly most Amtmann Géza tollnok kíséretében sorra járja a kerületi előjárásokat s elrendeli, hogy szükség esetén 24 óra alatt népkonyhákat állítsanak fel, a kolera betegek holmijának elszállítására külön koscsikat szerezzenek be, kerületenként a holmik elégetésére külön elkerített helyet jelöljenek ki, s egyuttal minden előjárásához e célra két tűzoltót rendelt ki. Ezenkívül elrendelte, hogy az utcák tisztítását s a dezinficiálást a legnagyobb szigorussággal hajtsák végre. A felhalmozott teendőkhöz képest pedig személyzetüket szaporítsák meg.

A lánchniden kiosztott bádogjegyek, melyek naponta tömérdek ember kezén fordulnak meg, szintén terjesztői lehetnek a járválynak. Vörös Sándor, az állami hidak felügyelője, ennél fogva elrendelte, hogy a jegyeket minden használat után dezinficiálják.

A jég hiány egyre észlelhető a fővárosban. A jégtársaság valóságos uzsoráskodást üz a jéggel. Mig eddig 1 kilót egy krajczárért adott, addig most a szatócsoknak is 2 és fél krajczárért adja. S még ezt is csak elvéve 2—3 napban. A közönségnek pedig nem akarunk adni semmiképen. A tisztviselőtelepen, hol 1800 lélek lakik, napokon kereztül nincs jég. Szóda vízben fővárosszerte, ztyul nincs jég. Szóda vízben fővárosszerte, ztyul nincs jég. A jégtársaság, melynek jege fogytán van, külföldben azért nem ad a közönségnek jeget, hogy a vendéglősökkel és kávéosokkal kötött szerződéseinek megfelelően. Fris jég hozatala Svájból pedig sokba kerülne. Mint halljuk, a fővárosnál fölmerült az a terv, hogy a dobosinai, gömörmezei és szepességi jégbarlangokból szállítsanak sürgösen jeget.

Táviratok.

A főrendiház ülése.

Budapest, október 5. (Saj. tud. táv.) Koronaőr elnökle alatt ma d. e. 11 órakor rövid ülést tartott. Vay Miklós b. elnök bejelentette Széchenyi Dénes gróf halálát, mely fölött a főrendek részvételüknek adtak kifejezést. Azután tárgyalták a képviselőház üzeneteit, a többi között a legfelsőbb számvevőszék elnöki állására vonatkozó kijelölestről szólót. A főrendek a képviselőház kijelöléséhez hozzájárultak s erről értesíteni fogják a képviselőházat.

Az ülés a jegyzőkönyv hitelesítésével véget ért.

A delegációkról.

Budapest, október 5. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délelőtt 11 órakor Harkányi Frigyes elnökle alatt ülést tartott. A bizottság tárgyalta és elfogadta a külügyminiszter költségét, örömmel konstátván, hogy múlt évben a határvám jövedelme 4.373,720 frttal növekedett.

Letárgyalták a közös legfőbb számszék 1893-iki előirányzatát. A jelentést észrevétel nélkül hitelesítették.

Kolera.

Budapest, okt. 5. (Saj. tud. táv.) Tegnap estétől ma reggelig a kolera-barakban 64 kolerást ápoltak. Tegnap estétől ma reggelig 38 megbetegedés és 8 halálozás, ma reggel óta beszállítottak a barakba 13 beteget, kik közül 3 már meghalt.

37062 | I. sz.

721. 2-3.

M. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzetv.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetősége az alábbi táblázatban foglalt anyagokat jövő 1893. évi január hó 1-től egy, esetleg — a kőolajat kivéve — három évre vagyis 1895. év végéig biztosítani kívánja és ezen anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Anyag-lajstrom	T á r g y		Egység	Egy évi szükséglet	Jegyzet
	osztály	tétel			
s z á m					
IV.	4	Csepü	q.	220	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	8	Faggyu	"	20	
"	23	Jutefonal	"	220	Két-két üvegben egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt
"	38	Kőolaj	"	1200	
"	52	Tisztító ásvány-olaj	"	70	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	57	Henger kenő olaj	"	15	
"	67	Felpárolt ásvány-olaj	"	700	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	69	Lepárolatlan vulcan-olaj	"	800	
"	71	Lepárolt ásvány-olaj	"	650	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
XIII.	44	Tisztított kender	"	50	
"	164	Rézgálics	"	65	

A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az üzetvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a kirótt mennyiségnél egynegyeddel többet vagy kevesebbet is szállíttathasson. A szállítások a 129381 | 91 szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó különleges szállítási feltételek alapján eszközölkendők.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) vagy pedig az üzetvezetőség általános osztályánál (anyag és leltárbeszerzés Budapest, VI. Teréz-körut 62. sz. I. em. 9. ajtó szám) a hivatalos órákban naponként megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszerezhetők, meg egyezvén hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető szállítási feltételeket ismeri és egész terjedelmükben elfogadja.

Az üzetvezetőség fenntartja magának a jogot hogy addig is, míg az ajánlatok felett döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknál az ajánlati árban megrendeléseket tehessen.

Az illető ajánlkozóknak ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetik, a nélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyag szállításának átengedését követelhetnének.

Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen hogy ajánlattevő — ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti — ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyár vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készítetteti vagy termelteteni fog és fenntartja magának az üzetvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által erről bármikor meggyőződést szereshessen.

Mindazon czégek melyek a magy. kir. államvasutakkal szállítási viszonyban mindeddig nem állottak, tartoznak szállítóképeségüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlathoz csatolni.

Minden ajánlott cikkre nézve világosan megemlítendő hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelék-e, illetőleg valjon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e?

Az anyagok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállítandó bizonyítvánnyal tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik.

Mindegyik szállító köteles a munkaképtelenné vált, vagy elhalt és nyugdíjigényre nem jogosított magy. kir. államvasuti alkalmazottak illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesített alaphoz szállításai után érdembe hozandó összegek 1°/₁₀₀ (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járuléka a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel:

«Ajánlat 37062 | 92 számhoz» 1892. évi október hó 25. napján déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyújtandók be, vagy hozzá posta útján küldendő be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1892. október hó 24-én déli 12 óráig a budapest-dunabalti üzetvezetőség gyűjtő pénztáránál (VI. Teréz-körut 62. sz. a.) leteendő.

Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizenegy napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számíttatnak.

Az ajánlatban a megtörtént letét megemlített, az arról nyert letéti elismervény azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatban számban és betűkben kiírva és esetleg vámmmentve a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetőség vonalainak valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomásra teendők, kikötöttik azonban hogy az átvétel kizárólag a budapest-nyugoti szertárban történjék és az anyagok szállító által a megrendelés alkalmával említett szertár czime alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tételnek, ugyszintén oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javításokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vételre egyáltalán nem számíthatnak.

Az üzetvezetőség fenntartja magának a jogot hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy azok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, hacsak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték, és végre hogy e cél elérésre bármily más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1892. szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetősége.

M. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzetvezetősége.

32207. sz.

724 8-8

Hirdetés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a győr-gyánafalvai vonalon, Mezölak- és Kis-Czell állomások között létesített Vinár rakodó állomás f. évi szeptember hó 20-án a kocsirakományu teherforgalomra a következő korlátozással meguyittatik:

1. Ezen állomáson a kocsirakományu teherárak raktározása nem engedtetik meg, s azoknak be- vagy kirakása közvetlenül a fuvarszekerekről, vagy azokra, a vasuti kocsik rendelkezésre bocsátásától számítandó díjszabásszerű rakodási idő alatt, e teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával, a fél által eszközölkendő.

Ezen rakodási idő tullepése ereten az általános díjszabási határozományokban (I. rész) megszabott kocii késedelmi illeték szedetik be.

1. Ezen állomáson élő állatok vagy egyéb oly árak fel- és leadása, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések vagy segédeszközök igényeltetnek, nem eszközölkendő.

Az árak berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb irásbelileg rendelendők meg.

3. Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő kocii-rakományu teherárak nézve a szállítási díj kiszámítása helyi árudijszabásunkban, a díjszámítás tekintetében megállapított általános határozományok mérvadása szerint, ezen állomás közvetlen kilométer távolságának alapul vételével eszközölkendik.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 20-án.

Az üzetvezetőség.

M. kir. államvasutak budapest-déli üzetvezetőség.

23885. sz.

720 3-8

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán 1893. évi február hó 1-től megüresedő vendéglői üzetnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1896. évi február hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdetteik, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie, a borítékra pedig a következő felirat irandó: «Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán levő vendéglői üzetre 23385. számhoz.»

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi november hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzetvezetősége titkári hivatalához czimezve posta útján térti vevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzetvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892. november hó 2-án déli 12 óráig leteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzetvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzetvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. szeptember 15-én.

Az üzetvezetőség.

